

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Введено в дію наказом МДУ
від 24.06.2021 № 208

**ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників
за довгостроковою програмою «Інноваційні підходи до особистісно
зорієнтованої освіти дітей дошкільного віку»
для вихователів закладів дошкільної освіти**

Маріуполь – 2021 р.

Професійну програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників за довгостроковою програмою «Інноваційні підходи до особистісно зорієнтованої освіти дітей дошкільного віку» для вихователів закладів дошкільної освіти розглянуто та на засідання НМР Маріупольського державного університету (протокол № 8 від “17” червня 2021 р.) та затверджено на засіданні Вченої ради Маріупольського державного університету (протокол №12 від “23” червня 2021 р.).

Укладачі:

- доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти МДУ Брежнєва О.Г.,
- кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти МДУ Демидова Ю.О.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. Розробник.

Кафедра дошкільної освіти Маріупольського державного університету.

2. Мета підвищення кваліфікації.

Вдосконалення професійної майстерності педагогічних працівників на основі модернізації змісту, форм і методів навчання та виховання, впровадження інноваційних технологій в освітній процес. Розвиток компетентностей педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, необхідних для ефективної організації інклюзивного освітнього середовища відповідно до основних засад у сфері забезпечення права на рівній доступ до якісної освіти, а саме: Конвенції ООН про права дитини, Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства, основних положень Концепції розвитку дошкільної освіти, оновленого Базового компоненту дошкільної освіти.

3. Досягнення поставленої мети передбачає виконання наступних завдань:

✓ удосконалювати вміння здійснювати педагогічну діяльність відповідно до нормативно-правових документів у сфері забезпечення права на рівній доступ до якісної освіти;

✓ удосконалювати вміння взаємодіяти з батьками, налагоджувати з ними контакт, визначати межі комунікації;

✓ удосконалювати вміння забезпечувати безпечне, інклюзивне та орієнтоване на розвиток всіх дітей середовище закладу дошкільної освіти.

4. Обсяг, строк та форма підвищення кваліфікації. Курси підвищення кваліфікації для вихователів проводяться в очній та/або змішаній формі у кількості 120 годин (4 кредити) шляхом проведення інтерактивних лекцій, практичних занять (майстер-класів), дискусій, конференцій (з обміну досвідом, підсумкових, наукових тощо), педагогічного практикуму. Освітній процес має модульну організацію, відповідно до якої слухачі 5 днів на тиждень мають

стаціонарне аудиторне навчання (2 тижні), в міжмодульний час (1 тиждень) здійснюють самостійну проектувальну діяльність щодо написання випускової роботи.

5. Цільова аудиторія.

Вихователі закладів дошкільної освіти

6. Зміст програми.

Програму підвищення кваліфікації за акредитованою спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка визначено законодавчою базою України (Закон України «Про вищу освіту», Закон України «Про дошкільну освіту», Наказ МОН №1456 від 21.11.2019 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Постанова Кабінету міністрів України «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників №800 від 21 серпня 2019 р., Базовий компонент дошкільної освіти, Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт»), яка визначає пріоритетні напрямки перепідготовки педагогічних кадрів, оновлення змісту й форм їх професійної діяльності.

Актуальність програми обумовлена організаційними змінами у роботі закладів дошкільної освіти, суттєвому оновленню змісту освітнього процесу, появою нових інноваційних технологій навчання, а також внесенням змін до законодавства про освіту. Особливістю запропонованої програми є ознайомлення слухачів з інноваційними підходами до створення розвивального простору для дітей дошкільного віку та оптимальне поєднання збагачення теоретичних знань та ознайомлення з найкращим передовим досвідом.

Формація слухачів відбувається в особливому середовищі, де твориться професійна спільнота і панує атмосфера доброзичливості, інтелектуального та духовного зростання.

7. Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

В результаті проходження курсів підвищення кваліфікації слухачі оволодіють наступними soft skills компетенціями:

- ✓ медіаграмотність;
- ✓ event-менеджмент;
- ✓ креативність;
- ✓ тайм-менеджмент;
- ✓ проведення презентацій;
- ✓ вирішення нестандартних завдань тощо.

8. Очікувані результати навчання:

Головна ідея підвищення кваліфікації полягає в отриманні знань та умінь та навичок, що дозволять успішно вирішувати функціональні завдання, які становлять сутність професійної діяльності.

✓ знання:

- сутності поняття «Державний стандарт дошкільної освіти», «цінності дошкільної освіти», «компетентність», «освітнє середовище», «результати навчання», «якість дошкільної освіти», «змістове наповнення Державного стандарту дошкільної освіти»;
- нормативних та інструктивно-методичних документів щодо організації освітнього процесу в ЗДО;
- стратегії і пріоритетних напрямків розвитку системи освіти в цілому і початкової освіти зокрема філософсько-методологічних засад сучасної освіти.

✓ уміння:

- впроваджувати інноваційні педагогічні технології в освітній процес;
- розробляти змістовне-методичне забезпечення освітнього процесу з урахуванням вимог оновленого Державного стандарту дошкільної освіти;
- адаптувати прогресивні європейські практики та український досвід в освітній процес закладу освіти для підвищення якості дошкільної освіти;

- аналізувати труднощі, вибирати ефективні форми, методи і прийоми роботи для плідного навчання;
- застосовувати інноваційні педагогічні технології та сучасні дослідження в галузі освіти.

✓ **навички:**

- планувати освітній процес з урахуванням положень оновленого Державного стандарту дошкільної освіти для вибудовування індивідуальної освітньої траєкторії дитини дошкільного віку;
- формувати здатність педагогів організовувати різну діяльність дітей у закладі дошкільної освіти на засадах діяльнісного, компетентнісного, особистісно-орієнтованого, інтегрованого, соціокультурного підходів та базових принципах;
- вільного використання цифрових технологій для реалізації освітніх завдань та вдосконалення професійної діяльності.

Нижче представлений орієнтовний розподіл годин за видами діяльності

№	Зміст	Всього годин	Аудиторні	Самостійна робота
Освітні компоненти				
1.	Цифрова грамотність та інформаційні технології в освіті	10	8	2
2.	Феномен української культури	10	8	2
3.	Сучасні підходи до формування емоційного інтелекту дошкільників	15	10	5
4.	Організація музичного розвитку дітей дошкільного віку з використанням засобів арт-терапії	15	10	5
5.	Рушійні механізми пошукової активності дошкільників: інтегрований підхід	15	10	5
6.	Програмно-методичні засади фахової перепідготовки педагогів дошкільної освіти	15	10	5
7.	Інклюзивна компетентність педагога закладу дошкільної освіти	15	10	5
8.	Педагогічний практикум	10	8	2
9.	Проектувальна діяльність	15	-	15
	ВСЬОГО:	120	74	46

Послідовність і кількість годин на вивчення окремих тем може змінюватися у межах часу, передбаченого Програмою, з урахуванням індивідуальних потреб й професійного досвіду вихователів та запитів стейкхолдерів тощо.

Необхідною умовою для отримання слухачами свідоцтв про підвищення кваліфікації є проведення підсумкового контролю знань, який здійснюється на останньому занятті у вигляді захисту в мікрогрупах випускової роботи.

Слухачі курсів мають можливість обирати індивідуальні траєкторії наукового дослідження за кількома напрямками та відповідно до специфіки навчальної дисципліни тема випускової роботи обирається слухачем самостійно із запропонованого переліку, виходячи з його фахових інтересів

та узгоджується з куратором курсів (орієнтовний перелік тем наведено у Додатку 1). Кількість робіт дорівнюється кількості слухачів на курсах, щоб запобігти повторенню, дублюванню матеріалу і забезпечити самостійність у виконанні робіт.

Вимоги щодо оформлення випускової роботи

Виконання випускової роботи є завершальним етапом освітнього процесу, який має показати вміння слухачів:

- ✓ використовувати набуті у процесі навчання теоретичні знання для розв'язання професійних проблем;
- ✓ працювати з літературними джерелами;
- ✓ робити висновки, що мають не лише теоретичне, але й практичне значення.

У випусковій роботі на основі аналізу й узагальнення ряду літературних джерел (монографій, брошур, статей, методичних рекомендацій) необхідно грамотно і логічно обґрунтувати вибрану тему, її актуальність, дати оцінку вивченим роботам, обов'язково потрібно висловити свою точку зору.

При висвітленні проблеми необхідно викладати матеріал логічно, послідовно, без граматичних та стилістичних помилок; чітко формулювати думки. Підготовка та написання роботи має показати вміння слухача:

- ✓ використовувати набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички для вирішення певних педагогічних завдань;
- ✓ аналізувати літературні, наукові джерела;
- ✓ узагальнювати теоретичні та практичні дані, власний досвід педагогічної діяльності.

Випускова робота повинна включати:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основну частину
- висновки;

- список використаних джерел.

Титульний аркуш оформлюється за встановленою формою (Додаток 2).

Зміст містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів, висновків, списку використаної літератури та додатків (в разі необхідності). Найменування у змісті повинні точно повторювати назви розділів та підрозділів у тексті роботи.

Вступ розкриває сутність теми, стан наукового вивчення та практичного вирішення обраної проблеми, її практичне значення, підстави й вихідні дані для розкриття теми. У вступі обґрунтовується актуальність теми, мета й завдання підсумкової роботи.

Основна частина підсумкової роботи може складатися з розділів та підрозділів. Кожний розділ починається з нової сторінки. Зміст розділів основної частини має точно відповідати темі підсумкової роботи і цілком розкривати її зміст. Стиль викладення матеріалу основної частини характеризує вміння слухача стисло, логічно та аргументовано викладати матеріал відповідно до встановлених вимог.

У *висновках* підсумовуються одержані результати, дається узагальнена оцінка виконаної роботи та наводяться практичні рекомендації щодо удосконалення діяльності педагогічних працівників, навчального процесу, управлінської діяльності у закладах та установах освіти з визначеної слухачем теми (предмета дослідження). Заключна частина дозволяє оцінити ступінь професійної підготовки та фахової зрілості слухача.

Після заключної частини наводиться *список використаних джерел*, в якому повинні відображатися публікації за останні 5 років.

Після списку використаних джерел при необхідності надаються *додатки*, що вміщують допоміжні нормативні, інформаційні та аналітичні матеріали, необхідні для повного розкриття основної частини підсумкової роботи. До додатків можуть бути включені приклади конспектів занять,

дидактичних ігор, анкети, тобто матеріали, які потрібні для детального ілюстрування певних етапів творчої роботи. Бажано включати у додаток словник (глосарій) термінів (10-15 слів), що увійшли в основну частину, для пояснення ключових понять.

Перелік посилань. Перелік використаних джерел, на які є посилання в основній частині, наводять у кінці роботи.

Бібліографічні описи у списку використаних джерел подаються у порядку, за яким вони вперше згадуються в тексті.

Технічні вимоги до оформлення роботи

Обсяг випускової роботи – 15 сторінок друкованого тексту. Додатки не входять до вказаного обсягу. Текст роботи необхідно викладати державною мовою.

Робота виконується за допомогою комп'ютерної техніки у редакторі Word for Windows. Формат аркушів А4 (210 x 297 мм). Текст слід друкувати з одного боку аркуша білого паперу, додержуючись таких розмірів полів: верхнє та нижнє - 20 мм, ліве - 25 мм, праве - 10 мм.

Набір тексту здійснюють через 1,5 міжрядкових інтервали (кегель 14). Колір тексту повинен бути однаковим упродовж всієї роботи. Скорочення слів і словосполучень повинні відповідати чинним стандартам.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки вкінці, не підкреслюючи. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати 1 см.

Сторінки необхідно нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки. Титульний аркуш включається до загальної нумерації сторінок роботи. Номер сторінки на титульному аркуші не проставляють.

Ілюстрації (рисунки, графіки, схеми, діаграми) необхідно розміщувати

безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті.

9. Система та критерії оцінювання результатів навчання вихователів ЗДО.

Рівні виконання	Оцінка	Норми оцінювання за ECTS
Високий	відмінно	95-100
Достатній	добре	80-94
Середній	задовільно	60-79
Низький	незадовільно	Ниже 60

Характеристика рівнів виконання випускової роботи

Високий рівень виконання (до 100 балів): робота містить всі структурні компоненти. Наявна висока аргументованість висновків. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Методичні поради і висновки ґрунтовні, аргументовані. Наявне власне бачення проблеми дослідником, глибоке її знання. Науковий і фактичний матеріал оформлений аргументовано і доказово. Показані вміння самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати інформацію, користуватись джерелами інформації. Робота має творчий характер.

Достатній рівень виконання (80-94 балів): робота містить всі структурні компоненти. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Слухач виявив знання в обсязі означеної проблеми. Володіє розумовими операціями аналізу, синтезу, узагальненням, вміє робити висновки. Матеріал роботи представлений логічно, обґрунтовано. Слухач здатний самостійно опрацьовувати матеріал і оформлювати його у цілісну роботу, але не вистачає власних суджень, свого бачення щодо розв'язання обраної теми роботи.

Середній рівень виконання (60-79 балів): слухач виявляє вміння працювати з науковими, методичними джерелами. Має утруднення в узагальненні, систематизації матеріалу. Методичні поради незмістовні.

Відсутнє власне бачення розв'язання проблеми. Робота має більш описовий ніж аналітичний характер.

Низький рівень виконання (нижче 60): неякісне оформлення роботи. Слухач відтворює незначну частину завдання, діє в межах поставлених умов, але виконання їх поверхове. Показує незнання спеціальної термінології. Не вміє здійснювати аналітичний опис наукового матеріалу. Має нечітке уявлення про проблему, що вивчається.

Орієнтовний перелік тем випускових робіт**Сучасні підходи до формування емоційного інтелекту дошкільників**

1. Емоційний інтелект як чинник міжособистісної взаємодії дітей старшого дошкільного віку.
2. Вплив емоційного вигорання на професійну діяльність вихователя.
3. Емпатія як засіб соціальної адаптації дошкільника.
4. Вплив сучасної дитячої іграшки на виховання дошкільнят.
5. Значення сучасних інформаційних технологій у формуванні особистості дошкільників (смартфонів, планшетів, комп'ютерів).
6. Сучасна мультиплікація як засіб виховання дитини-дошкільника.
7. Створення емоційно-розвивального середовища у групах дітей раннього (середнього, старшого) віку.
8. Вплив оцінних висловлювань вихователя на емоційний розвиток дошкільників.
9. Формування у дітей молодшого дошкільного віку емоційної чуйності.
10. Організація предметно-ігрового середовища для дітей раннього віку.
11. Використання анімації в роботі з дітьми дошкільного віку.
12. Взаємодія педагога з дитиною в ситуації емоційного неблагополуччя.

Організація музичного розвитку дітей дошкільного віку з використанням засобів арт-терапії

1. Особливості використання декупажу в роботі з дітьми дошкільного віку.
2. Плейбек-театр як засіб арт-терапії старших дошкільників.
3. Особливості використання маскотерапії як засобу розвитку навичок спілкування дітей дошкільного віку із порушенням зору.
4. Особливості використання сміхотерапії в роботі з дітьми старшого дошкільного віку.
5. Музикотерапія в роботі з дітьми з обмеженими можливостями розвитку.
6. Особливості використання ізотерапії в роботі з дітьми дошкільного віку.

7. Гримотерапія – один із напрямів арт-терапії у роботі з дошкільниками.
8. Особливості використання прийому колаж у розкритті внутрішніх комплексів дошкільників.
9. Особливості використання мандалотерапії (метод Мандали) у роботі з дітьми дошкільного віку.
10. Hand made як засіб вираження неординарних ідей і таланту дітей.
11. Особливості використання скрапбукінгу в роботі з дітьми дошкільного віку.
12. Особливості використання декупажу в роботі з дітьми дошкільного віку.
13. Мультиптерапія як засіб розвитку емоційної сфери дошкільника.
14. Мультиптерапія як засіб розвитку комунікативних навичок дошкільника.
15. Мультиптерапія як засіб реабілітації дітей з обмеженими можливостями.
16. Особливості використання кінезітерапії в роботі з дітьми дошкільного віку.

Русійні механізми пошукової активності дошкільників: інтегрований підхід

1. Освітньо-виховний проєкт Дитяче експериментування в ознайомленні дошкільників з природою.
2. Освітньо-виховний проєкт «Тематичний підхід до організації дослідно-експериментальної діяльності дітей старшого дошкільного віку» .
3. Освітньо-виховний проєкт «Дитяче експериментування в ознайомленні з довкіллям».
4. Освітньо-виховний проєкт «Дитяче експериментування в екологічному вихованні».
5. Освітньо-виховний проєкт «Розвивальне середовище закладу дошкільної освіти як фактор пошукової активності дитини-дошкільника».
6. Освітньо-виховний проєкт «Сполучення різних форм дитячої активності як засіб розвитку пізнавального інтересу».

7. Освітньо-виховний проєкт «Сенсорно-пізнавальна діяльність як умова розвитку дослідницької компетентності дитини-дошкільника».

Програмно-методичні засади фахової перепідготовки педагогів дошкільної освіти

1. Професійні компетентності вихователя закладу дошкільної освіти у галузі інтелектуального розвитку дітей
2. Формування навичок Soft skills у процесі здійснення професійної діяльності
3. Діагностика як метод моніторингових досліджень професійної компетентності педагогів закладу дошкільної освіти
4. Діагностика як метод моніторингових досліджень професійної компетентності педагогів закладу дошкільної освіти
5. Самоосвіта педагогів закладів дошкільної освіти
6. Творчість як умова особистісного розвитку і підвищення рівня професійної майстерності педагога ЗДО
7. Портфоліо як засіб самовдосконалення педагога

Маріупольський державний університет

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра дошкільної освіти

(повна назва кафедри)

ВИПУСКОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни _____

(назва дисципліни)

на тему: _____

**Слухача курсів підвищення
кваліфікації для вихователів ЗДО**

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище
та ініціали)

Оцінка _____

Члени комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

м. Маріуполь – 20__ рік